

Vicenç Altaió **President de la Fundació Joan Brossa**

“Brossa ens va transmetre el seu inconformisme”

L'escriptor, assagista, poeta i agitador cultural Vicenç Altaió (Santa Perpètua de Mogoda, 1954) s'ha posat al capdavant de la Fundació Joan Brossa amb la missió de donar-li un nou impuls. A ell, un home que s'autoanomena “traficant d'idees”, no li falten precisament iniciatives per relançar l'entitat. Tindrà una bona plataforma per desplegar-les: el nou Espai Brossa, que s'obrirà el 30 de desembre.

En una entrevista, Brossa deia el següent: “Hi ha massa fundacions d'artistes. Fer-se una fundació és fer-se un pedestal pòstum.”

Jo soc el primer que va quedar parat quan, després de la seva mort, es va constituir la seva fundació. Com que el coneixia bé, em semblava que estava fora de la seva òrbita mental, sobretot perquè ell practicava un sistema de cultura molt de carrer. Tot el que fos provinent de la cultura del noucentisme, amb la qual estava naturalment en contra, no deixava de ser una paradoxa associat amb Brossa. També sé, però, que en aquell moment hi havia una gran preocupació per preservar les seves obres, i aquest era el sentit de la fundació. Per interpretar les paraules que em dius de Brossa, cal tenir present la seva animadversió per Tàpies i per la idea que ell tingués una fundació.

D'on ve la seva enemistat?

Als anys setanta, quan es va crear la galeria Maeght a Barcelona, Brossa va fer una crítica duríssima a la relació de Tàpies amb el mercat. Ara que ja han passat tants anys, puc confessar moments de tensió per culpa d'aquesta picabaralla: Tàpies ens demanava lleialtat i Brossa era un foteta. Brossa és un poeta proletari, és un poeta que vol ser de combat i és un poeta revolucionari. Vol transformar el món a través del llenguatge artístic.

Parlem de la seva fundació. Quina feina ha fet durant tot aquest temps?

En la primera etapa, i amb l'objectiu de sostenir-se, a part de vetllar pels drets i per l'obra, es va comercialitzar aquell Brossa que s'havia posat de moda en la postmodernitat: el poema objecte enllau-nat i encapsulat, fora de la seva tradició irònica, humorística i transgressora. Al meu parer, es va limitar i es va reduir Brossa a objecte de consum. En un segon període, ja sense la presència tan important que havia tingut Pepa Llopis [la ví-

no va a la Biblioteca de Catalunya, va al Macba.

A partir d'aquí, la fundació s'hauria pogut dissoldre perfectament.

Sí, però llavors és quan apareix l'Ajuntament i ofereix un espai. I se'm proposa ocupar-ne la presidència per engegar aquesta tercera etapa. Ho accepto per assumir el deute que tinc amb Brossa i amb la cultura del país. Tenint en compte que jo sé més dirigir que no pas presidir; el meu perfil és de treball, perquè m'agrada fer la cultura.

Vostè quan va conèixer Brossa?

El 1978, va fer una visita al pintor Alfons Borrell a Sabadell, on jo feia la revista *Èczema*. Va apreciar molt el que hi feia. El 1982, ell i Mestres Quadreny ens van demanar a Glòria Picazo, a Rosa Queralt i a mi que portéssim l'Espai 10 de la Fundació Miró. És a dir, que un poeta i un músic em van convidar a entrar al món de l'art. Com a intel·lectual que soc, amb Brossa vaig tenir una relació particular. No hi vaig tenir converses intel·lectualitzades sobre el paisatge cultural, sobre els museus... El que ens va unir va ser l'acció cultural. Brossa tenia una actitud de xoc permanent. Als anys setanta, es manté molt crític amb la reforma política, adverteix el sentit del capital i el paper que poden tenir les caixes i els bancs, es malicia del model de les construccions d'alta cultura... Brossa està més a la vora d'una mirada de la ciutat i d'uns itineraris subterranis, i aquí és on ens trobàvem sempre. Brossa es va encavalcar amb la nova generació que pujava i ens va transmetre el seu inconformisme. Era marrec, trapella, però tenia un esperit molt jove. La relació entre Brossa i la joventut va ser altíssima.

Què vol que sigui ara la seva fundació?

Passat, present i futur en un sol temps. L'aportació que de moment ja he fet és la creació del centre d'estudis, que ha de ser

“Tenia una actitud de xoc permanent”

“Era marrec, trapella, però amb l'esperit jove”

dua de l'artista], és Mestres Quadreny el que, com a president, decideix posar el patrimoni en mans del Macba, que ha de tenir un paper nuclear per al seu estudi i sobretot per a la seva projecció internacional. I això és extraordinari, perquè Brossa, que havia estat al seu moment molt criticat en el marc literari, entra a la porta gran de la cultura a través de l'espai artístic. És molt curiós, això: el seu fons

Vicenç Altaió, en un ambient ben brossià, la llibreria La Cova, al carrer Pau Claris
ORIOL DURAN

el motor de la fundació. El repte és donar continuïtat a projectes ja iniciats –l'edició de l'obra completa en poesia i fer un catàleg raonat de tota la poesia objecte i visual–, definir l'espai escènic Joan Brossa i, tant o més important, convertir el nou Espai Brossa en la casa de les pràctiques de les escriptures noves, tal com va dir Alicia Kopf, que forma part del centre d'estudis, i alhora la casa de la poesia d'acció, en paraules d'Eduard Escoffet, que també s'hi ha involucrat. L'altra ànima serà la recerca històrica, reprenent el fil del KRTU i, després, de l'Arts Santa Mònica. Aquesta feina s'ha deixat de fer i vull recuperar-la.

En quines exposicions està pensant?

El programa tot just s'està gestant. Penso en figures com Joan Josep Tharrats, dissenyador i intel·lectual, i Joan Obiols, psiquiatre.

Hi ha data d'inauguració del nou espai?

M'agradaria obrir-lo el 30 de desembre, el dia de l'aniversari de la mort de Brossa, encara que fos com un cub en blanc seguint la tradició del Macba. Estem treballant en la idea que un artista jove faci una instal·lació que evidenciï aquest diàleg entre passat, present i futur. I també volem escenificar

“En aquests moments de revolta, seria al carrer”

l'entrada al patronat de les diverses fundacions d'art que hi ha a la ciutat: la Miró i la Tàpies, i s'ha de veure el Macba. Ho hem ofert també a la Generalitat, perquè òbviament hi té una responsabilitat. Hi confiem. No enteníem que hi hagués una negativa.

Què li sembla l'exposició del Macba?

Crec que hi ha dues coses molt interessants. La primera, la coincidència històrica. Brossa, un poeta descamisat, sense afaitar i amb la sola de les sabates foradada, que en els convulsos anys setanta passa de ser un artista minoritari a ser un artista popular, ha entrat a l'espai museogràfic institucional també en un moment de revolta democràtica. La segona és la nova mirada que aporta algú que no és *de la colla*. Pedro G. Romero ha sabut fer

una exposició documental dirigida, però no guiada, amb la qual cosa tothom ha de fer l'esforç d'interpretar tot aquest munt de papers. Nosaltres, des de la fundació, hem fet tots els possibles perquè l'exposició sortís bé i el comissari pogués treballar amb total llibertat per renovar el discurs. La responsabilitat d'una fundació és sobretot no dictar un cànon, sinó fer que una obra sigui oberta i llegida per molta gent de generacions diferents i amb punts de vista radicalment diferents.

Parlant de la revolta actual... On se situaria avui Brossa? Pedro G. Romero va dir que el seu llegat és d'una actualitat pornogràfica.

No vam inaugurar l'exposició perquè aquell dia, el 20 de setembre, Brossa va sortir a peu i era en la manifestació contra els atacs del govern espanyol a les nostres institucions. Brossa continua al carrer. Ara bé, hi ha una diferència: als setanta, la cultura tenia una gran potència simbòlica i de lideratge, fins i tot moral. Avui, l'excés del model de les indústries culturals ha araconat el paper modèlic que havia tingut una figura com Brossa.

Un desig de futur?

Brossa s'ha d'internacionalitzar. Aquest és el gran repte. *